

Största delen av karantäner kommer att hävas – spårningen koncentreras på hälsovårdsenheter, vårdinrättningar och boendeenheter för riskgrupper.

Den snabbt försämrade coronavirussituationen kräver att nära kontakter kraftigt begränsas. Efter att antalet infektioner har mångdubblats har myndigheternas smittspårning förlorat sin effektivitet. Exponerade personer rekommenderas att undvika kontakter.

Smittspårningen kan inte längre begränsa spridningen av epidemin.

Omikronvarianten som har blivit huvudviruset sprids snabbare än de tidigare virusvarianterna. Antalet dagliga infektioner har mångdubblats sedan början av december, vilket har fått smittspårningen att stocka sig svårt.

I takt med att epidemisituationen blir värre har hälso- och sjukvårdens testningskapacitet belastats och tillgången till testet tar flera dygn. De smittor som har konstaterats med laborietest kommer till myndigheternas kännedom med avsevärd fördröjning, då ytterligare smittor redan har inträffat. Därför kan smittspridningen inte förebyggas med karantäner som förordnats på efterhand av smittskyddsläkaren.

Smittspårningen har förlorat sin effektivitet på grund av fördröjningar i testning och kontakter med smittspårningen. En avsevärt större andel av infektionerna kommer inte till smittskyddsmyndigheternas kännedom jämfört med tidigare.

Att spårningen av exponerade personer avskaffas och karantänerna hävs när pandemin sprids brett är i linje med den nationella pandemiplanen som upprättades före coronaviruspandemin. Institutet för hälsa och välfärd har även i sitt utlåtande den 5 januari 2022 konstaterat att smittspårningen går mest effektivt när det finns relativt få smittor i en situation där det tar flera dagar eller även över en vecka som helhet att söka sig till test, bli testad, få resultat, få ett spårningssamtal och bli förordnad i karantän, är effektiviteten av spårningen låg när det gäller att förebygga ytterligare smittor.

Största delen av karantänerna kommer att hävas

Personer som konstaterats att ha coronaviruset genom ett laborietest skickas anvisningar om hur man ska agera per sms, och de kan vid behov förordnas i isolering i enlighet med lagen om smittsamma sjukdomar. Beslutet om isolering kan komma med en flera veckors fördröjning.

Det är inte längre möjligt att ge individuell rådgivning för dem som bor i samma hushåll med de smittade personer och andra motsvarande närkontakter eller sätta dem i karantän i enlighet med lagen om smittsamma sjukdomar.

Från och med den 10 januari 2022 kommer myndigheterna att genomföra gradvis smittspårning enbart i boendeenheter för riskgrupper för den allvarliga versionen av coronavirussjukdomen, på vårdinrättningar och hälsovårdsenheter. I andra situationen, såsom inom familjen, på arbetsplatsen, i skolor och inom småbarnspedagogiken sätts exponerade personer inte längre i karantän i enlighet med lagen om smittsamma sjukdomar. De exponerade personerna rekommenderas att agera självständigt för att minska risken att bli smittad. Mer information hittar du på kommunernas webbplatser.

Epidemisituationen kräver ansvarsfulla åtgärder från alla

Ansvarsfulla åtgärder från kommuninvånare är nödvändiga för att bromsa upp epidemin och minska belastningen av sjukhusvården samt för att skydda nära och kära. Att stanna hemma även med milda symtom och informera sina egna nära kontakter om möjligheten för exponering är viktigare än någonsin. Även de som är asymtomatiska ska följa rådande rekommendationer och restriktioner.

De som har milda symtom ska inte söka sig till laborietest om de inte hör till en riskgrupp när det gäller coronaviruset. Hälso- och sjukvårdens testningskapacitet ska fördelas på medicinska grunder på dem som behöver testas samt på hälsovårdsenheter, vårdinrättningar och boendeenheter för riskgrupper. Andra kan välja att ta ett snabbtest.

Man ska observera att känsligheten för snabbtest att upptäcka omikronvarianten är lägre än för de andra virusstammarna, så det rekommenderas att negativa hemtestresultat för personer med symtom bekräftas med ett nytt hemtest som tas senare, och man ska inte ha kontakter med andra även om testresultatet vore negativt. Anvisningar för smittade och exponerade personer finns på kommunernas webbplatser.

I den rådande epidemisituationen skulle det vara motiverat att övergå till normal sjukledighetspraxis.

Enligt lagen om smittsamma sjukdomar kan den läkare i tjänsteförhållande som i kommunen eller sjukvårdsdistriktet ansvarar för smittsamma sjukdomar fatta beslut att en person ska sättas i karantän eller isolering om det finns en uppenbar risk för att en allmänfarlig smittsam sjukdom ska spridas och sjukdomsspridningen inte kan förhindras på något annat sätt. Viktigheten att sätta i karantän eller isolering för att begränsa spridningen av epidemin har minskat. Den praktiska innebörden av ett förvaltningsbeslut som fattats i efterhand är ofta för det mesta att betala ut dagpenning vid smittsam sjukdom till arbetsgivaren. Enbart social trygghet är dock inte ensam ett hållbart skäl för att fatta beslut som kraftigt begränsar den individuella friheten.

Beslut om isolering fattas enbart för dem som hälso- och sjukvården har bekräftat att vara smittade. Detta försätter människor i en ojämlig situation när laborietest inte är tillgängliga för alla. Hälso- och sjukvårdens testningskapacitet ska fördelas på medicinska grunder på dem som behöver testas samt på hälsovårdsenheter, vårdinrättningar och boendeenheter för riskgrupper. Att söka sig till ett test inom hälso- och sjukvården för att enbart konstatera en smitta för att erhålla dagpenning belastar hälso- och sjukvårdens tjänster och får alla kommunikationskanaler att stocka sig. Därför blir behandlingen av den allvarliga coronavirussjukdomen och andra sjukdomar försenad. Den korrekta fördelningen av testkapaciteten försvåras också.

I stället för att förordna personer med coronavirussjukdom i isolering borde de övergå till normal sjukledighetspraxis.

Från och med den 10 januari 2022 kommer detta tillvägagångssätt gradvis att tas i bruk i Esbo, Helsingfors, Hyvinge, Träskända, Kervo, Kyrkslätt, Mäntsälä, Nurmijärvi, Borgnäs, Borgå, Tusby och Vanda.

Referenser:

[THL:s bedömning av situationen i början av 2022](#), Institutet för hälsa och välfärd, den 5 januari 2022.
[Nationell beredskapsplan för influensapandemin](#), Social- och hälsovårdsministeriet 2012.

Mer information till medierna:

Esbo: Topi Turunen, överläkare, läkare med ansvar för smittsamma sjukdomar, tfn 046 877 3246,
topi.turunen@espoo.fi

Helsingfors: Sanna Isosomppi, överläkare, läkare med ansvar för smittsamma sjukdomar, tfn 09 310 51217,
sanna.isosomppi@hel.fi

Kervo: Tuure Ärling, stf. chefsläkare, tfn 040 318 3440, tuure.arling@kerava.fi

Keusote: Paula Kosonen, läkare med ansvar för smittsamma sjukdomar, tfn 050 4970 989,
paula.kosonen@keusote.fi

Borgå: Jeff Westerlund, biträdande överläkare, läkare med ansvar för smittsamma sjukdomar, tfn 050 676
1391, jeff.westerlund@porvoo.fi

Vanda: Kirsi Valtonen, överläkare, läkare med ansvar för smittsamma sjukdomar, tfn 050 312 1651,
kirsi.valtonen@vantaa.fi